

PSALMUS

SEPTUAGESIMUS PRIMUS.

Psalmus.

1 In Salomonem.
2 Deus judicium tuum regidas: & justitiam
tuam filio regis.
 Judicare populum tuum in justitia, & pauperes
tuos in iudicio.
3 Suscipiant montes pacem populo: & collisju-
stitiam.
4 Judicabit pauperes populi, & salvos faciet fi-
lios pauperum: & humiliabit calumniatorem.
5 Et permanebit cum Sole, & ante Lunam, in
generatione, & generationem.
6 Defendit sic pia in vellus: & fecit stillici-
dia stillantia super terram.
7 Orietur in diebus ejus justitia, & abundantia
pacis: donec auferatur luna.
8 Et dominabitur a mari usque ad mare: & a flu-
mine usque ad terminos orbis terrarum.
9 Coram illo procedunt Aethiopes: & inimici ejus
terram lингent.
10 Reges Tharsis, & insulae munera offerent: Re-
ges Arabum, & Saba, dona adducent.
11 Et adorabunt eum omnes Reges terra: omnes
gentes servient ei:
12 Quia liberat pauperum à potente; & paupe-
rem, cui non cras adiutor.
13 Parcer pauperi & inopi: & animas pauperum
salvas faciet.
14 Ex usuri & iniuste redinet animas eorum;
& honorabile non men coram eorum illo.
15 Et vivet, & dabitur ei de auro Aracabe, &
adorabunt de ipso semper: tota die benedicent
ei.
16 Et erit firmamentum in terra in summis mon-
tibus, super excolletor super Libanum fructus
ejus: & florebunt de civitate sicut senum ter-
ra.
17 Sit nomen ejus benedictum in secula: ante So-
lem permaneat nomen ejus.
 Et benedicatur in ipso omnes Tribusterre: omnes
gentes magnificabunt eum.
18 Benedictus Dominus Deus Israel, qui facit mi-
rabilia solis:
19 Et benedictum nomen majestatis ejus in ater-
num: & replebitur majestas ejus omnis terra:
sit, sit.
20 Defecerunt laudes David filii Iesse.

Titulus & Argumentum.

Psalmus.

Ver. 1.) In Salomonem.

Q Uod ita simplierem emendatis codices Gra-
ci Latinique in titulo habent, scilicet *Exodus*,
in Salomonem, & Hieronymus, *Salomo-*
nem, ex Hebreo *לְסֹלּוֹמֶה*, aut
ipius *Salomonis*, aut *pro Salomonem*; aut,
iustissimus *Salomonis*, aut *de Salomonem*; Codices Compli-
mentares ac Regii legunt cum addito, *in Salomonem*
Corin in *Psal.* Tom. III.

A psalmus David de Salomon. Iacobus apos. quo pacto
legunt etiam Euthymius ac Nicetas. Extrah apud
Ruffinus, Remigium, Arnobium, Haimonem, Brad-
nonem, Cassianum, Hugonem, Glossam, & alios.
Psalmus David in Salomonem: Apud Bedam, *Psalmus*
in Salomonem: apud Brunonem Heribopolim, in Sa-
lonomonem *psalmus*. Chaldaeus paraphrastes expoluit
per manum Salomonis dictis prophete. Illi qui Davidis
apponunt nomen, propterea fortassis faciunt, quia
Davidem hujus Autorem *P. I. m. esse*, volunt ex-
primere: ex Hebreo *לְסֹלּוֹמֶה* *Salomon* interpre-
tantur ipsius Salomonis, ab eo compostum ceteri
Salomonis ad argumentum retulerint. Sive
Davidis, retinetur nomen, five juxta emendatores
libros non retineantur, jam docui in praefatione a vero
videlicet filio eius sententiam, quia psalmos omnes ad
terris Davidi. Quod vero ad psalmem pertinet,
indico: ut argumentatur Valentia, Cajetanus, in
cidit Parmenius, Janilius, Autorem Davidem pro-
strem eis verba, defeceras laudes David filii Iesse.
 Conferat Valentia Hieronymi auctoritate, qui con-
trarium alibi à Afflitione Virginis. At hic ferme à
peritur negatur effi Hieronymi. Videntur Apollina-
rius & edidisse omnino abique titulo psalmum hunc
apud Hebreos olim fuisse.

psalmus hic
fuit titulo
quod credens
Apollinaris

70 r. à pa psal. 7. la à vni spacio v. Agnus dei.
Hinc ut que puer erat inscriptione carus Hebrei.
Deinde tamen tituli qui nunc est mentionem facit:
dicitur ερχεται την παναγιαν μεμονδει:
Dulce Carmen Salomonis clare gre. am.

Magna porro, ut ad argumentum psalmi accedamus.
 Catholici confessione affirmant, agi in hoc de Christo
et probant, quia Salomon jam diu mortuus, non
permaneret cum Sole, nec etiam fuit ante lunam, nec
dominatus filius terrae, nec ante Solem fuit nomen
eius, nec ab orientalibus & occidentalibus tributum
accipit, nec proprii adoratur eis ab omnibus Regibus
terrae, vel ei tertium est ab omnibus gentibus, vel
omnis illarum in ipso omnes Tribus terra, vel celitus ro-
ris illarum in terram illavat, vel ejus fructus elevatus
est super Libanum, vel inimici ad pedes provoluti
pulverem linixerunt. Negat Basilus vel Theodoreus
et idem etiam Iudeus infra isti posse: Eusebius et au-
tem afferit quicunque divinorum scripturarum non
sunt imperius, facile concilium: etiam prima psal-
mi verba Salomonis valeant convenire, quia successori
iustissimi Robonis solum regnans in Iudea, ac ne
tota quidem, Solis septendecim annis pessime ulius
est imperio. Anafatius recitat. Marcellino iensis cuju-
dam iudicium fibi de libro psalmorum dictum, prae-
pupa quoque Christi mysteria hinc peri sellant, tunc
vero Regnum ejus, potestatem judicandi, secundum
in carmen adventum, vocacionem Gentium. In que-
stionibus quoque ad Antiochum, et si tamen operis
ejus Augustus est non dubitat affirmari mentiti. Ju-
daius qui de Salomonem psalmum interpretetur; Jua-
ninus nihil corus quoque psalmi contineantur; audet
Iudeus Tryphonii affere, Salomonis congruere o-
pimus etiam & perspicuum esse. Augustinus: illis
in locis f. præter commentatorum docet, quod psal-
mus illi in Salomonem quidem titulatur, sed quia
ibi dicta sunt, quæ in illum Regem tempora-
lem, & potest graviter peccantes convenire non
possunt, etiam contra ipsos Iudeos de Christo esse pra-
dicta invictissime defenduntur; nullus autem Chris-
tianus negat; talia enim dicta esse, de quibus du-
bitari non possit quod ad Christum pertineant. Hiero-
nymus

argumentum
autem de Sa-
lonomon

etiam in ca-
dente
etiam in de-
monstrando

7.

7. 136.
Eccles. & 17.
de cœlestibus.
13. cent.
Eccles. c. 7.

AENETHIS MDCCXX

8
Vers. 6.) Descendet sicut pluvia in
licidia stillantia super terram.

Sensus loci. **H**oc adhuc litteraliter de Salomone quidam declarat. **R**an. R. Elialis Transensis de verbis suis, que optet David aribus populi gratia illab*placide* quoquidem imber de cōsula p̄ficiens ac demēficiens est herbz. Treverus de iustitia ejusdem: quam David p̄adicit ait auerterit, sineque strepitu a lūbris admittendam, ut in vellis ros blandè decinet, pluvia queum rilla in terram, quatum vix catu precipitat, quia cum rilla tanta clementia exercetur, ut aliquid rebello, nullaque murmuratio. Vatablus & alti de cedem iustitia ordinante politico, fine quo non p̄tilulariter genus humananum, neque conservari possit, sed permodum inter medios calores æstatis, ubriacaria fuerint prata, radices eis ipsiæ arcerent, n̄t pluvia sequeretur. Placeat illi describi hæciam, quia Rex placidissimum yultu recreans subtilitate testis, et p̄ficiens, dicit, in a hilaritate vultus Regis, vita & elementa eius quasi imperi serotinus: qui imber aduersus fœn vultus id est, detronat terram, quam a Meroz vocare cononim. Postea p̄trectare intellegit descriptio sapientie & doctrinae, ut prima volebat oportet, quoniam dicitur doctrina descendere sicut pluvia, & sicut ex ro eloquuntur. Et quasi imber super orram, & quasi filius super & graminis, qui est benedictus a legi signo. Et imber magnificus agere serotinus, quem docendore fecit ad nos Dominus Deus & notifer. Hanc eam Lycuras expōndit ratione soli: Christo accommodata, ait bonitati regiminis secundum manuetum, juxta illud etiam ex Psalmo 89, 5, quoniam parsim mansuetudo, & corripitio: id Zacharias quando matricinatum, quem citat Matthæus b, vocando Regem pauperem & manuctum. Addit simus illa vnam ac imperceptibilem defcentem in Virginem per incarnationem, ita ut latuerit etiam mundi principem & sicut pluvia in velles recipitur, & ab eo exprimitur sine corruptione velleris: Christus conceptus, & natus abique corruptione Virginis.

Hic item tenuis mutorum præterea est, ac ab Ecclesia ipsa receptus in eam ex antiphonis laudes officio de Circumcisione, & ad vesperas primas de Purificatione, & in Officio parvo de Beata Virginie post Nativitatem Domini, & in Litanis Marianis. Enarratores omnes in hoc sensu concordant, excepto Augustini, qui de Christo quidem etiam explanat, sed breviter, ut postea dicamus. Tertullianus eti, placidum nunc debetur defensionem Christi, & infensibilem de cœlo in carnem. Salomon autem inquit, eti defendit aliunde, non tam sicut imber quia non de cœlo. Nam factocere ipso jubete nos hic debet censefa- balionum limen & impurum imbreu aureum &. Non hinc abicit Lactantius, dicens, sicut pluvia si defen- dat in veluis, animadvertis non potest, quia strepitum non facit, ita Christum in terra sine cuique luctu iuici- vione venturum significari, ut justificari doceat & pa- ceat. Ibi præterea hunc in intellectu locum Ambrofius dicit, qui hunc quoque rei cauillas reddite, quas neque brieviore, non dicam meliore, sed ne quippe aro ut ip- sum sermone, proponere, præferimus quoniam que di- ceantur ipsam ab aliis, videatur simul complexus. Translatus verò eidem prosras verbis est qui no- minatur Rufinus, commentatoris Antfor in Psalmis, ut aque dubium possit esse, an illi sic etiam verus Ambrofius. Quid enim (ait, tan filenter & fine fire- pite fit, quamquam imber in lana velut infinitus?) Nullus aures sono verbaverit, nullius corporis humore re- percussione alpunge, sed fine inquietudine ovulum utrum imber, per multiplices effluxum partes totu corpore in le trahit, unius meatus tescitur multe res, solidia mol- litie plures probans meatus, & quod clausum videtur per denitatem, est patulum per crenitatem. Reste eti- go Maria vellere comparatur, qua ita concepit Domi- num, ut toto suo haerire corpor, nec ejus difi- cultam corporis patetere, sed effler molli ad oblique- num, ad fanticionum. Reste, inquit, Maria vel- lere comparatur, de cuius fructu salutis populis ve- stimenta texuntur. Vellus planè Maria est; siquidem de molli sive eius agnus regulus est; qui eti matris lanicium hoc est, carnem gefans, molli velle cu-

limenta texuntur. Vetus plane Maria en; liquidum
de molli sinu ejus agnus egredius est; qui & ipse matris
lanicum, hoc est, carnem gestans, molli vellere cum-

Aetorum operit vulnera populorum Omnes enim peccati vulnus Christi Iana suffunditur, Christi soverus sanguine, & ut sanitatem recipiat, Christi indumento vestitur. Hucusque Ambrosius Cyrillus & Jerosolymitanus.

tans pluviam dicci doceat, sed *ne* *tau* *tau*, proper *in*
per *se*, id est, divinitatem, *vellus*, dicitur ad dominum
proper, humanitatem; qui pluvia super bellus deicen-
dens, dicitur *tau*, proper, *tau*, spiritu descendit: unde
& Magi quæcebant ubi natus: Herodes ubi nasceretur
Christus. Adeo latissime ipsumsum diabolum. Expon-
nit enim pacto & Basilius Seleucensis q, Bernardus
Epiphem, Vellus, inquit Bernardus, de carne ton-
tum, sed fine vulnere carnis, in area ponitur: & nunc
quidem lana, nunc vero area rose perfunditur, quem
aliumstur de carne Virginis, abique detrimento
virginitatis; & diffilatibus celsis tota se si induit
plenitudo divinitatis, adeo ut ex hac plenitudine om-
nes accipimus, qui sine illa nonnisi terra arida sumus.
Diffidationem præterea fuper terram attendit in prædi-
catione, quadammodo spiritu verborum, ac sonitu
ranciorum. Placeat idem Ruperto, Niceta Chonias-
te, Niceta Heracliense, Damasceno, & Sophronio
z, Proculo, Chrysologo, a cuius nefas duco eleganter
retigere tentiam, *Vellus* quum sit de corpore, nescit
corpis passiones; sic virginitas quam sit in carne, vi-
tia carnis ignorat; coelestis ergo imber virgineum in
vellus placido se fudit illapsum, & tota divinitatis unda
bibule ibi nostræ carnis celavit in vellere, donec per pa-
tribulum crucis expressum terris omnibus in pluviam la-
luis conderetur: & sicut stillicida stillantia super ter-
ram, ut vitalibus partiti stillicidis tempora fidei riga-
rent germinis, non necaret. Epiphanius & explicat vir-
ginitudinis, quod Verbum in Virginem descendens,
adixit ei sine viri opera fecunditatem, ut dare illa
fructum suum, quem hoc ipso nomine appellavit Elisa-
beth: Norat etiam sine pluvia transfertur, ac transtub-
flantur quoddammodo in plantæ, quam rigat, natu-
ram; ita Verbum non quidem hominis transflisse
potest; sed ex utero eius quin defecundat, ex-
qua materia humana naturæ fecisse carnem mater, ex-
qua materia humana naturæ fecisse carnem mater, ex-

Palms,
2, cont.
E., c.22,
of war
opp. c.
m., 108
imp. g.
air, Ecc.
1, 1, hom.,
see *over-*

In Psalmum LXXI. Vers. 6.

Theodosius, Euthymius, Hesychius; sed fecundum decimum secundum Christi adventus, quod non amplius clausus & latenter, sed palam & aperte, cum spiritu veniet ad iudicandum.

Illustrare patet quod deus Christi doctrina dicitur et, Etiam ab his, prout a Cyri lo b explicantur, quibus comparatur Veibum. Dicunt imber & nivis descendente de celo, quas in arce & infusante terram, & germinante faciunt, ita ut de fons se ferenti, & panem comendent. Constatuit Cyrilus ex Psalmo 64. Visita terram, & instruisciam, &c. Accediten de Deuteronomio 10. Descendat sicut pluvia doctrina mea, sicut in rostro loquuntur mensa; quia imber sicut herbam, & sicut illa super graminis. Legit enim sicut luclo Attributus, expectant sicut pluvia verbum meum, & quem ibi iustis Domini pars certe facit sicut nubium, in Evangelio sunt signo secundo paucos electos inita vellere iamque albe de mundo, evajros imbre indignationis divina. Vel per uterunque induitur aqua baptismatis, de qua colligit fidorus plus prophetarum testimonia. Hieronymus ad deferens Paulus acras peregrinationes quum perdixit eam ad iutrum Ader, id est gregis, ubi patres erant, quibus Angeli evangeliaverunt natum Christum, & itin serfervant oves, invenerunt agnum Dei puro & mundissimo vellere, quod in ariditate roste tauri coelesti rote complutum erat. Dicentes renovatum vellere mitaculum in Epistola Berna d, quia ferreberunt sub ilio, & lubitus deciderent circumcircuta im-

Deus Pater expectat nos pluviam, in Evangelio praeterea ficit pluviam, non ex inferioribus hume-
mano ex erumpente progenitur, sed verbo Patris de co-
lorum altitudine quasi pluviam venientem exortum.
Hilarius præterea in explanatione Psalmi 67. ita verba
dicit: *Pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati sui*, de
predicatione intelligens, scribit, quid Solomon hoc
loco (*Salomonem vocat propter titulum, quasi ab
compositum innatæ haec eloqui predicationisque plu-
viam, ter a illa [sic] fecerunt nuntiavit.*) Citarum
M. si locum, & quid aliquibus nubibus, ne super
vineam puerum, præceptum est. Denique res signifi-
cat, nec tamen charta compluretur.
Descende sicut pluvia in tempore. Ita quoque Hieronymus
dicit. Tertullianus in praeterventi vel præcepto tempore,
descendit tanquam imber super vellus. Vertunt alii ex
Hebreo 1. *sicut deestebat herbam, vel refusatam, vel
confusam, vel desistam;* vel *confusum, vel* græcum
intulit, *five demissum,* quando cœlum sit aquam, &
si pluia non descendat, exinde quod ad ipsas calices
Chaldaicæ *sicut herba corollam a leucis;* quod fit sic
tempore. Significat *herba, & germanum eum* existentes adhuc adiecitibus quae plurim beneficio ger-
mantes, de levem tantum solere, rursum etiam acci-
pere, nec tamen charta compluretur.

ficiari veritatem, doctrinam, eloquentiam, prodidit etiam Horapollo.

Cajeranus paulò aliter legens, nempe, *defendit* vel *pluvias suas terreneas*, *velut innumereas guttas terreneas*, *tamen accommodat tentacions ad secundum adventum Christi*. At hunc ad ventum reponitur expeditionis iustitiae ut quis polt tonsonis, & succiunum genitio-
jentis ut, quod novum velletur iustitiae est predictus; & ad idem tendere ut terrena iustitiae, *quoniam ariditas terrae, id est, humi genitae artefacti per mortem, huius mundi pluvias defiderat*.

Perlegendas merito communioris de incarnatione per
inventum malorum fructus. Re de utilitate sua veluti
minare possunt, & *lapan tenax velutinae velutinae à verbo Λάπαν
succidere, excidere, tondere*. Frequenter accepto
pro *weltene* & *terrene* *lapan* *fructu*. *Tljlq
zah*, *lapan* *lapan* *aliam de humis fructu tenui, docet in
parte eiusdem etenim. Potest quicunque taliter vari-
os Amos 8, quibus vastificatus populus content cum locis
cuiusdam aridissimis arbores ac reges, eo tempore, quo
caelius expellat labitur terrenos imber, (nempe Aprili
fus exstimo in Palestina) & omnium rerum abundantia
tim policebantur. Haec ostendit mihi Dominus Deus, in-
quit, *Ecce sacer locuplo in principio germinantis serotini
ni imbris, & ecce serotinus prius conformat Regis. Ubi He-
breiorum vox *Wagibzir*, germina exsita significat. Simili-**

Placer hic etiam iusta verticem nostram, iuncta ad Gedonem yllus. Gedon verò designatus populi fu. Dux & liberator novitatis rei suspectus, quod ex fama familia estet, magna siue confirmatione intercessum gestimur, ut respondeamus, quod non solum ratiad vitam aeternam. Foras poeticè yllus de herba dicuntur, & indicatur detinatio de herba a sic ianè sonderata uterque Virgil. s. 4:

per figuram. Scipium cum vellere comparavit excelsum
(hoc significat ipsum nomen Gedon) ac posse rem, quia
in tota sua Tribu familiaque postremum profectus fue-
rat &c. & te perinde cum tuo populo conjunctum esset, vel-
le significabat, ut pluribus vel his laus partibus vilisque
unita pegidis perte oris confitatur: per eorum intellectu
benignitatem ac favorem Deum expeditione ad quam
destinabatur: apona locum certius constitutus, in quo d
Angelus prius, widerat homini terra, seu vocabulo gen-
Ereditantur tendere ac ascendere pecudes virgulae, b
dum & Eri-
metra, campana, fabula &c. Fortiter, damnatae religio-
vate, & Eri-
nis homo, in Hebreo Lexico fateatur, a vello Gedon
a Luce, & Robes-
pierri, & Robes-
pierri.

tes cerasus quibusque pugnandum ei erat; & ne fibri e
pugnare possent, operabat. Compos factus, majore ca-
lefecens fiducia, & gaudio gefensis; quin intellectu exserfet
opera sua præstans, faluum divinitus Iherosolimico po-
pulo cupit se quid hostibus facutum esse. Propo-
tuit antithemum symbolum, ut esse *solum voluntas secum*,
& amissis terra rora madens, ut perciperet temerem, iam
alterum sumendo pro labore ac fudore, an promilla victori-
e cum adverlarum gentium calamitati magna foret,
abique alio fuji ipsius aut Iherosolimiti populi labore nego-
cio. In his petendis signis peccasse confundens non
solet, nequacumq[ue] similitudines. & diffidentia qua-
nis Davidem reflexisse. Querunt Rabbini, & obserua-
tur Agathius Guidacerius, de Messia interpretantes
hunc locum, quo pacto illi nunc descendere dicatur, &
ibid: inclinavit colas, & descendit, alijs autem venire
et: ecce *rus rueruntur*: venient ad templum suum domi-
nator: tandem confutato eoscum responso, iuam dat
ut venire dicatur, eo modo, quo qualibet hominem
quum salicetur, sententiam dicimus *tu hunc manum tuam id*
descendere tamquam de coelesti palatio, nec enim quin
in istius Palimi verbis ascendere scribitur scis pluvia
palatium aliud alium, ut lumen Rabbini, insinua-
ri, sed illud coeleste.

Adventum ac descensum Christi primum lemen, ac
mitem, occultum fineque scriptu *pluvia in velutis indi-
catur defensus*; ut colligit Chrysostomus, simil & ex E-
stata b, quem citat Matthaeus 13, & extat idem in tynodo
6. Constantino politius 4. Et si Iudeos interpretetur,
velut esse, illos deditos sacrificis, atque ceremoniis tu-
perfluis, nec satis ad ferendum fructum propero pro-
priam